ЦБС г. Гродно

Гродзенская гарадская
цэнтральная бібліятэка
імя А. Макаёнка

Жыццё і творчасць Майстра:
заслужаны дзеяч мастацтваў
Рэспублікі Беларусь,
скульптар

Уладзімір Церабун

Жыццё і творчасць Майстра: заслужаны дзеяч мастацтваў Рэспублікі Беларусь, скульптар Уладзімір Церабун: [біябібліяграфічнае выданне] / Гродзенская гарадская цэнтральная бібліятэка імя А. Макаёнка; уклад. Н. Р. Свірыда, Т. А. Шыбут. – Гродна, 2015. – 25 с.

Выпуску выдання папярэднічала вялікая пошукавая работа. Біяграфічны нарыс складаўся на аснове ўжо апублікаванага ў сродках масавай інфармацыі матэрыялу і ва ўмовах цеснага супрацоўніцтва з Церабуном У. В., які прадаставіў фота і дакументы з асабістага архіву. Для складання бібліяграфічнага спісу былі выкарыстаны электронныя каталогі Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі, Гродзенскай абласной навуковай бібліятэкі імя Я. Ф. Карскага, Гродзенскай гарадской цэнтральнай бібліятэкі імя А.Я. Макаёнка, электронныя сродкі масавай інфармацыі, а таксама спіс публікацый, складзены асабіста У.В. Церабуном.

Выданне будзе карысна гісторыкам, культуролагам, мастацтвазнаўцам, выкладчыкам і настаўнікам навучальных устаноў са спецыялізацыяй “Культура і мастацтва”, студэнтам, школьнікам і ўсім, хто цікавіцца беларускім мастацтвам.

УЛАДЗІМІР ВАСІЛЬЕВІЧ ЦЕРАБУН, СЯБРА БЕЛАРУСКАГА САЮЗА МАСТАКОЎ, СКУЛЬПТАР, ЗАСЛУЖАНЫ ДЗЕЯЧ МАСТАЦТВАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Лаўрэат прэміі Ленінскага камсамолу БССР (1976 год), з 1977 года сябра Беларускага саюза мастакоў, узнагароджаны медалём «За працоўную доблесць» (г.Масква, 1986 год), з 1993 года Ганаровы грамадзянін горада Смаргонь, у 2007 годзе атрымаў званне «Заслужаны дзеяч мастацтваў Рэспублікі Беларусь». З 1973 да 2001 года жыў і працаваў у горадзе Гродна.

Біяграфічны нарыс

Нарадзіўся Уладзімір Васільевіч Церабун 11 красавіка 1946 года ў вёсцы Несцяняты Смаргонскага раёна Гродзенскай вобласці. Ён быў малодшым з шасці дзяцей. У працавітых гаспадароў Васіля Карнілавіча і Антаніны Антонаўны Церабуноў была вялікая сям'я. З успамінаў Уладзіміра Васільевіча:

Бацькі - Антаніна Антонаўна і Васіль Карнілавіч Церабуны

– Калі мне было гады тры, бацька перавёз сям'ю на хутар пад Смаргонню. Трэба было некалькі кіламетраў хадзіць у школу пехатою ў любую непагадзь. Сям'я была вялікая: бацькі, дачка і пяць сыноў, я апошні з іх. Лічу, што гэта мела свій станоўчы плён. Затым бацька, які працаваў на лесазаводзе пілаточам, пабудаваў у Смаргоні дом, і ў нас пачалося новае жыццё.

Маці была вельмі лагодная, працавітая, добрая душой і сэрцам. Кожны дзень ёй трэба было варыць ежу на 8 чалавек. Тады ж і выбару такога, як цяпер, не было. Нават каб хлеб дастаць, маці з братам ішлі за ім у горад з хутара ў пяць гадзін раніцы. Але неяк хапала выдумкі, каб з нічога смачнае зварыць.

На абед бацьку заўсёды быў кавалачак мяса. Нават ужо дарослымі ніхто з нас не меў права ўзяць гэтае мяса, таму што бацька – гаспадар. Ён зарабляе грошы, корміць сям'ю і яму трэба лепшая ежа.

Ніхто бацькоў не называў на "ты". Ужо потым мы так звярталіся да маці, а

Юра і Валодзя (справа) Церабуны з бацькамі

з бацькам на “Вы” былі да апошняга. Ён быў вельмі гаспадарлівы, мудры, клапаціўся пра сям’ю. Але жылі мы ўсё роўна вельмі бедна.

Што датычыць гарэлкі, то гэта было настолькі ў меру, настолькі святочна! Каб у будні прыйсці і напіцца, то такога ў нашай сям’і ніколі не было. Сям’я была вельмі працавітая. Маці ткала на кроснах тканіну, кручком вязала з каляровых анучак дыванкі. Ніхто бязрукім не быў.

Бацькі надавалі дзецям шмат увагі. Асабліва малодшым – Юрасю і Валодзю. Бацька бачыў іх здольнасці да выяўленчага мастацтва, музыкі і падтрымліваў гэта, як мог. Спачатку ён дастаў для дзяцей скрыпку. Але ніяк яе не маглі настроіць. Ужо потым высветлілася, што прычына была вельмі простая, нахіліўся адзін калок у сярэдзіне пад дэкай скрыпкі. Ведаць дзеці гэтага не ведалі і ціхенька аддалі скрыпку гаспадару, не прызнаўшыся, што не змаглі настроіць. Потым Васіль Карнілавіч набыў брату Юрыю акардэон. А калі дзеці ўжо былі студэнтамі, прывёз дамоў на санках у саломе нямецкае фартэпіяна, кандылябры. Калі ён размаўляў з гаспадаром інструмента, той так казаў: “Ведаеш, добры інструмент, як кулаком стукнеш, дык доўга гудзіць!”

– Гэта павінна было значыць, што інструмент выключны, – з усмешкай успамінае Уладзімір Васільевіч. – ***Радасці была поўная хата. Юра займаўся ў музвучылішчы, умеў іграць. Ды і я быў аматарам.***

Але з фартэпіяна атрымалася тая самая гісторыя, што і са скрыпкай: перасохлі калкі, і інструмент не наладжваўся. У камісійны магазін яго здалі, каб хто для мэблі набыў.

Дзеці заўсёды знаходзілі нейкі занятак. Уладзімір займаўся ігрой на балалайцы і за сваю ігру на аглядзе-конкурсе ў Гродна атрымаў у падарунак фотаапарат. Першыя фотаздымкі аказаліся ўдалымі – так ён пачаў займацца фатаграфіяй.

Неяк школьнік Валодзя разам з пяццю сябрамі пайшоў разгружаць вагон з цэментам. Атрымалі хлопцы па 120 рублёў – вялікія грошы на той час. Будучы мастак іх патраціў на фотапавелічальнік, які лічыўся тады вялікай раскошай. Мастацтва фатаграфіі засталося сярод захапленняў Уладзіміра Васільевіча на доўгія гады, ён прадаўжае ствараць шматлікія цяпер ужо лічбавыя фота праз 50 гадоў пасля першага кадра.

Яшчэ адным захапленнем малодшых братоў былі авіямадэлі. Мастак успамінае:

– Гэта ж было настолькі цікава! Мадэлі былі з маторам, з гумовым рухавіком. За 50 капеек можна было набыць кардонную каробку, у якой былі ўсе дэталі для таго, каб сабраць планёр. Першы раз набылі, сабралі, а ён ляцець не хоча. Аказалася, крылы павінны былі быць наперадзе ў самалёце, а мы пасярэдзіне паставілі. І колькі было радасці, калі планёр урэшце паляцеў.

Рухавік да парахода дзеці набывалі праз газету “Зорка”. Пісалі ліст з просьбай, укладвалі рубель, а потым па пошце рухавік прыходзіў. Пасля хлопцы заняліся ракетабудаваннем, сталі запускаць змеяў. Рабілі іх і квадратнымі, і плоскімі, і каляровымі, і з хвастамі. Пускалі са змеяў парашуты. Пра захапленні Уладзімір Васільевіч успамінае ахвотна:

– А якія канькі мы самі рабілі!? Да драўлянага бруска знізу ў канаўку замацоўвалі дрот, канцы загіналі і забівалі ў тарцы бруска. Затым прапякалі гарачым дротам шэсць дзірак – чатыры спераду, па дзве па баках і дзве ззаду (свердзелаў у нас не было). Затым заводзілі вяровачкі, зацягвалі калочкам, а вяровачкі ззаду закручвалі вакол валёнка. Гэтым канькам не было ні цаны, ні зносу. А лыжы выстругваў бацька, запарвалі ў гарачай вадзе канцы, затым іх разгіналі, сушылі – каталіся і радаваліся жыццю.

– Але былі і неразумныя крокі. Пасля вайны ў лясах вельмі шмат было снарадаў, гранат. Гэтыя снарады мы чаплялі дротам, цягнулі ў бліжэйшы бліндаж, палілі вогнішча і чакалі, пакуль выбухне. Аж зараз робіцца страшна, калі ўспамінаеш. Бог праявіў да нас літасць.

Валодзя і Юра Церабуны гралі ў цымбальным аркестры

Уладзімір разам з братам Юрай гралі на цымбалах ў ансамблі песні і танца імя Агінскага. Уладзімір Васільевіч пра гэты час нагадвае:

– Памятаю цікавы момант: займаючыся ў цымбальным аркестры, я бачыў, як дзецям нязручна трымаць цымбалы на каленях – яны заўсёды ссоўваліся ўніз. Я распрацаваў канструкцыю металічных ножак, якія закручваліся і выкручваліся, і мы шыкоўна выглядалі на Рэспубліканскім аглядзе мастацкай самадзейнасці ў Мінску ў 1963 годзе. Дзесяткі гадоў Барысаўская фабрыка музычных інструментаў выпускала цымбалы з маёй канструкцыяй. Пра патэнт я тыды не ведаў – мне проста хацелася дапамагчы дзецям.

Потым прыйшоў час электрагітар. У Смаргоні з'явіўся мясцовы ”Бітлз” з удзелам Уладзіміра. З успамінаў дзяцінства:

– Адзін музыка, Альгерд Апановіч, сябар майго брата, вельмі добра разбіраўся ў радыётэхніцы і далучыў спецыяльныя элементы да звычайнай гітары, каб гук быў як у электра. О, якая ж была радасць, калі свой Бітлз іграў танцы ў Смаргоні. І першая сола-гітара, гітара-рытм і бас-гітара, і барабаны, нават саксафаніст з Маладзечна прыязджаў. Цуд, ды і толькі!

Ва ўсіх членаў творчай сям’і Церабуноў быў голас і музычны слых. І на Вялікдзень, і на Каляды ў доме гучалі сямейныя спевы. Ніхто нікога не вучыў, якую партыю трэба выконваць, але спевы атрымоўваліся цудоўныя. Часцей за ўсё спявалі беларускія і ўкраінскія песні.

– Ніхто нікога не вучыў, якую партыю трэба цягнуць, але спевы атрымоўваліся цудоўныя, – дзівіцца сам скульптар. – Гэта было нашым багаццем. Мы спявалі беларуска-ўкраінскія песні, і ў іх была такая глыбіня, што гэта не магло на нас не адбівацца. Гэта было выхаванне прыгажосцю. Мы ўвесь час шукалі магчымасць праявіць сябе. Гэта аснова ўсяго.

Аднакласнікі на экскурсіі ў Крэва. У.Церабун – трэці справа

Вучыўся Уладзімір Церабун у СШ № 1 г. Смаргонь. У школе і прыйшло захапленне скульптурай, чаму, магчыма, садзейнічала знаёмства з майстрам самадзейнай творчасці Аляксандрам Іванавічам Жываевым з вёскі Залессе. Ён заўважыў здольнасці хлопчыка, даў яму першыя ўрокі майстэрства. І яшчэ адзін чалавек паўплываў на лёс будучага мастака. Гэта культуролаг, музыка-аматар Аляксандр Анісімавіч Дзяруга. У яго Валодзя навучыўся бачыць прыгажосць

карцін, скульптур, графічных работ, фотаздымкаў. Пад уплывам гэтых людзей узніклі мары прысвяціць сваё жыццё скульптуры і мастацтву ўвогулле. А ў 2007 годзе па ініцыятыве вучня, ўжо знакамітага мастака У.В.Церабуна, у Смаргоні была ўсталявана мемарыяльная дошка настаўніку, заслужанаму дзеячу культуры Беларусі А. А. Дзяругу.

Пасля заканчэння школы ў 1965 годзе У. Церабун паступаў у Беларускі дзяржаўны тэатральна-мастацкі інстытут на аддзяленне керамікі, бо набору на аддзяленне скульптуры тады не было. Але не здаў экзамен па жывапісу, таму восенню на тры гады пайшоў служыць у рады Савецкай Арміі.

Вярнуўшыся з арміі, месяц займаўся Уладзімір Церабун на падрыхтоўчых курсах і паступіў у Беларускі дзяржаўны тэатральна-мастацкі інстытут на толькі што адноўленнае аддзяленне скульптуры. Пра гэты перыяд мастак успамінае:

– Не было больш шчаслівага чалавека, чым я, калі ў 1968 годзе паступіў у інстытут на аддзяленне скульптуры. Займаўся сумленна, амаль не прапускаў заняткаў, і таму адзнакі былі някепскія. У той жа час было бачна, што вакол мяне столькі таленавітай моладзі, студэнтаў, якія прайшлі мастацкія школы, вучылішчы, што іншы раз было сорамна за сябе… Але працягваў вучобу, бо надта хацеў авалодаць майстэрствам скульптара.

Студэнцкае жыццё было нялёгкім – жыць даводзілася на адну стыпендыю, бо бацькі не маглі аказаць яму значную падтрымку, хоць і стараліся. Кожную хвіліну выкарыстоўваў малады таленавіты мастак для працы. Пакуль ехаў у электрычцы, паспяваў зрабіць некалькі дзесяткаў накідаў у сваім невялічкім альбомчыку, а прыехаўшы дадому, раскладваў вялізныя лісты з акадэмічнымі малюнкамі і думаў, што яшчэ можна паправіць у фігуры натуршчыка.

Мемарыяльны комплекс "Дальва" – жанчына-маці (1973)

Праца над МК "Дальва". 1973

Студэнту Уладзіміру пашчасціла вучыцца ў вядомых скульптараў, народных мастакоў БССР, лаўрэатаў Дзяржаўнай прэміі БССР Андрэя Ануфрыевіча Бембеля і Анатоля Аляксандравіча Анікейчыка, скульптара Генадзя Ільіча Мурамцава і жывапісца Уладзіміра Маркавіча Пасюкевіча (вёў прадмет "Малюнак").

Каб дабіцца поспеху, аднаго таленту мала, трэба яшчэ вялікая працаздольнасць і патрабавальнасць да сябе. Усё гэта было ў Валодзі Церабуна. І поспех не заставіў сябе доўга чакаць. Ужо на трэцім курсе да маладога скульптара прыйшла першая творчая перамога. Ён выйграў конкурс на стварэнне мемарыяльнага комплексу «Дальва», аб'яўлены сярод студэнтаў. Яго праект быў прызнаны лепшым.

У аснове праекта мемарыяльнага комплексу «Дальва» У. Церабуна – вобраз беларускай жанчыны-маці, да якой у жаху ад убачанага прыціскаецца аголены хлопчык. Ён цудам уцалеў у

спаленай вёсцы, якую напаткаў лёс вядомай усяму свету Хатыні. Гэтага хлопчыка Уладзімір Церабун ляпіў з вучня мясцовай Акалоўскай школы Васі Пятрухіна.

Праца над скульптурамі мемарыяльнага комплексу была нялёгкай. Вялікае сялянскае гумно ў вёсцы Мятлічыцы, якая знаходзіцца ў 7 км ад былой вёскі Дальва, стала творчай майстэрняй. Некалькі тон гліны было перапрацавана на чатырохмятровую фігуру. Спачатку маладому мастаку Церабуну дапамагаў аднакурснік Мікола Кавалёў, але гэта было нядоўга, і праз пэўны час той пакінуў будаўніцтва. Усе фізіка-матэматычныя разлікі, каб вытрымаў каркас, шматтонная гліняная фігура не асела, Уладзімір рабіў самастойна.

Помнік прыняла экзаменацыйная камісія Беларускага дзяржаўнага тэатральна-мастацкага інстытута, у якую уваходзілі А. А. Бембель, А. А. Анікейчык, Г. Х. Вашчанка, П. С. Крахалёў і іншыя выкладчыкі. Старшынёй камісіі быў рэктар аналагічнага інстытута з Кіева. «Дальву» залічылі за дыпломную работу і паставілі самую высокую адзнаку. Гэта быў першы выпадак за 20 гадоў кафедры скульптуры Беларускага дзяржаўнага тэатральна-мастацкага інстытута, калі дыплом студэнта выконваўся ў матэрыяле і на месцы. За гэту работу Уладзімір Церабун быў адзначаны Прэміяй Ленінскага камсамола Беларусі (1976 год). Ён успамінае:

– Гэта не проста пачатак творчай дзейнасці. Перш за ўсё – гэта іспыт даверу, гэта доказ самому сабе, гэта адказнасць і першы вопыт манументальнага будаўніцтва. Сем месяцаў працы ў перыяд студэнцкіх канікул чацвёртага і пятага курсаў. Выхадных дзён амаль не было. Мемарыяльны комплекс не быў бы пабудаваны без дапамогі ініцыятара гэтага будаўніцтва, адзінага жыхара вёскі Дальва, цудам уцалеўшага 19 чэрвеня 1944 года, М. Гірыловіча, дырэктара саўгаса «Іскра», на тэрыторыі якога знаходзіцца помнік, У. Буйневіча. На працягу будаўніцтва жыў у вёсцы Мятлічы, што ў сямі кіламетрах ад мемарыяла, у сям'і Акуліч. Комплекс існуе больш за сорак год. Здаецца, памылкі няма, ёсць пэўны гонар.

У 2005 годзе У. Церабуном быў распрацаваны праект рэканструкцыі комплекса “Дальва”. Паступова былі зроблены рэстаўрацыя і рамонт мемарыялу: гранітам абліцавана сцяна памяці, перакампанаваны тэксты, рэстаўрыравана выкалатка з медзі, пакладзена з пліткі алея ўздоўж спаленых дамоў, вылеплены і адліты з чыгуна пяць новых нацюрмортаў, усталяваны азярод і арэлі з дрэва.

У творчай майстэрні. Гродна.

Пасля заканчэння інстытута ў 1973 годзе Уладзімір Церабун увосень пераязджае ў Гродна. На 27 гадоў звязаў сваё жыццё мастак з наднёманскім горадам. Тут атрымаў майстэрню, тут пачалося яго прафесійнае творчае жыццё. У гэты перыяд і пасля ад’езду ў 2001 годзе ў Мінск мноства твораў скульптара былі створаны і знаходзяцца ў Гродна і Гродзенскай вобласці. Сярод іх:

- скульптурная кампазіцыя «Расстраляная песня. Памяці Віктара Хары», 1976. Сілумін;

- мастацкае афармленне Палаца піянераў і школьнікаў (цяпер Цэнтр творчасці дзяцей і моладзі «Прамень») у г. Гродна, 1977. Гіпс (інтэр'ер), выкалатка з алюмінію (экстэр'ер);
- скульптурная кампазіцыя «Заўсёды на варце», 1979. г. Гродна, вайсковыя могілкі. Выкалатка з медзі і алюмінію;
- скульптурная кампазіцыя «Ісус Хрыстос», 1986. Гродна, Бернардзінскі кляштар. Гіпс;

"Расстраляная песня" памяці Віктара Хары (1976)

- мастацкае афармленне басейна санаторыя «Жамчужына» ААТ "Гродна АЗОТ", 1989. г. Гродна. Бетон, смальта;
- скульптурная кампазіцыя «Ветразь» для гасцініцы «Турыст» у Гродна, 1992. Бетон, эпаксідныя смолы;
- скульптурная кампазіцыя «Крылатая»: супрацоўнікам міліцыі, якія загінулі пры выкананні службовага і воінскага абавязкаў (у суаўтарстве з А. Крахалёвым). Гродна, 2004. Бронза, граніт;
- скульптурная кампазіцыя «Дрэва жыцця», г.п. Вялікая Бераставіца, Гродзенская вобл, 2006. Бронза, гранит;
- скульптурная кампазіцыя «Свіцязянка», Навагрудскі раён, возера Свіцязь, 2007. Бронза, граніт;
- скульптурная кампазіцыя «Клёкат буслоў» да 500-годдзя заснавання горада Скідзеля, г.Скідзель, Гродзенскі раён, 2008. Бронза, граніт;
- скульптурная кампазіцыя анімалістычнага жанру да 750-годдзя заснавання г. п. Зэльва (ў суаўтарстве з Я.Колчавым), 2008. Бронза, граніт;
- памятны знак «Рэха вайны» воінам-інтэрнацыяналістам Смаргоншчыны, якія загінулі пры выкананні воінскага абавязку, г. Смаргонь, 2013. Бронза, граніт;
- памятны знак «Пайшлі ў бессмяроцце» воінам-інтэрнацыяналістам Слонімшчыны, загінуўшым пры выкананні воінскага абавязку, г. Слонім, 2014. Бронза, граніт.

У 1985 годзе на Сусветным фестывалі моладзі і студэнтаў у Маскве Уладзімір Васільевіч атрымаў срэбраны медаль за скульптурную кампазіцыю «Расстраляная песня» памяці чылійскага барацьбіта Віктара Хары.

Акрамя творчай працы Уладзімір Васільевіч актыўна займаўся грамадскай дзейнасцю. Двойчы яго выбіралі дэпутатам Гродзенскага гарадскога Савета народных дэпутатаў. Ён быў узнагароджаны Ганаровай граматай Вярхоўнага Савета БССР і медалём «За працоўную доблесць». З 1979 года па 1987 год У.В. Церабун быў старшынёй абласнога аддзялення Беларускага Саюза мастакоў. У 1989 годзе стварыў нефармальнае аб'яднанне мастакоў – кааператыў «Рунь», які ў 1992 годзе трансфармаваўся ў Фонд свабоднага сучаснага мастацтва. Уладзімір Церабун быў старшынёй званага фонду ў перыяд з 1991 да 1995 года. За пяць гадоў існавання абедзве арганізацыі правялі 36 мастацкіх выстаў.

Пра гродзенскі перыяд творчай дзейнасці скульптара прафесар Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў ***Яўген Шунейка*** напісаў:

«Яго творчая біяграфія звязаная са значнымі перыядамі ў развіцці беларускай скульптуры, калі гэты від мастацтва ў нас дасягнуў вялікіх прафесійных вяршыняў. Скульптар, можна сказаць, стаў культавай асобай сярод творчай інтэлігенцыі Гродзеншчыны: быў бясспрэчным лідэрам мастацкага жыцця, пэўны час узначальваў абласную арганізацыю Беларускага саюза мастакоў, ініцыятарам развіцця розных наватарскіх форм у скульптурным аздабленні горада і вобласці. Пра гэта сведчыць яго мастацкае вырашэнне Палаца піянераў і школьнікаў у Гродна (1977),

манументальна-дэкаратыўнае аздабленне гродзенскага санаторыя "Жамчужына" (1989), кампазіцыя са шкла і метала ў дзіцячым садку калгаса Дубна ў Мастоўскім раёне (1991) і інш.

Ясь і Яніна (1987)

Шмат выстаўляўся У. Церабун на гродзенскіх, рэспубліканскіх выставах і за мяжой, як творца станковых і дэкаратыўных кампазіцый. Этапнымі сталі яго творы "Расстраляная песня. Памяці Віктара Хары" (1976), "Апошняе жніво" (1981), "Жалейка" (1987), "Ясь і Яніна" (1987), "Апостал Павел" (1993) і інш.

Яго скульптурны аўтарскі стыль пачаў пазнавацца адразу, дзякуючы мяккай і рэалістычнай трактоўцы формы, выяўленню глыбокай эмацыйна-псіхалагічнай характарыстыцы герояў. Усё складалася вельмі паспяхова, але творца неўзабаве перарос тое асяроддзе, з якім звязана яго творчае сталенне, назапашванне неабмежаванага творчага вопыту. Ён вырашыў развітацца са сваёй ўтульнай гродзенскай майстэрняй на вуліцы Горкага, якая была сапраўдным цэнтрам творчых сустрэч і своеасаблівым арт-салонам, і ў 2001 годзе пераехаў у Мінск, дзе пачынаецца яго яшчэ больш актыўны манументальны перыяд скульптурнай дзейнасці».

Так, у 2001 годзе Уладзімір Церабун пераехаў у Мінск, але сувязь з Гродзеншчынай не згубіў. Пералік работ, якія ўсталяваны ў Гродна, Скідзелі, Смаргоні, Зэльве, В. Бераставіцы сведчыць пра гэта.

Ураджэнец Смаргоншчыны, Ганаровы грамадзянін горада Смаргонь, Уладзімір Церабун не забывае ніколі сваю малую радзіму. Задумы наконт упрыгожання скульптурай роднага горада з'явіліся даўно. У Смаргоні, дзе мастак правёў сваё дзяцінства, куды часта прыязджае ў бацькоўскую хату, знайшлі сваё ўвасабленне сем аўтарскіх і калектыўных (з удзелам мастака) манументальных твораў:

- скульптурная кампазіцыя пры ўездзе ў г. Смаргонь, 2003;
- юбілейны знак «500-годдзе горада Смаргонь», у суаўтарстве з А. Крахалёвым, 2003. Граніт;
- мемарыяльная дошка Заслужанаму дзеячу культуры Беларусі Аляксандру Дзяругу, 2007. Бронза;

"Мядзведжая акадэмія"(праект). г. Смаргонь (2013)

“Мядзведжая акадэмія”.
Урачыстасці з нагоды адкрыцця помніка. г.Смаргонь, 2014 год.

- мемарыяльныя дошкі хірургам В. Новікаву, Д. Шавялёву, Ч. Цярэшку, 2006. Сілумін;
- помнік воінам-інтэрнацыяналістам «Рэха вайны», 2013. Камень;
- скульптурная кампазіцыя «Мядзведжая акадэмія», 2014. Чыгун;
- мемарыяльны комплекс ушанавання ахвяр Першай сусветнай вайны, у суаўтарстве з калектывам пад кіраўніцтвам А. Арцімовіча, 2014- .

Самым значным скульптурным упрыгожаннем Смаргоні, Беларусі, наогул Еўропы, над праектаваннем і будаўніцтвам якога з 2006 года па запрашэнні скульптара А. Арцімовіча працаваў У. Церабун, стаў мемарыяльны комплекс на лініі супрацьстаяння ў Першую сусветную вайну 1915-1917 гг.

Ідэя стварэння помніка з'явілася ў скульптара яшчэ ў 1986 годзе, але толькі праз 20 год Смаргонскі раённы выканаўчы камітэт падтрымаў прапанову стварэння мемарыялу. Смаргонскі райвыканкам ў 2006 годзе аб'явіў рэспубліканскі творчы конкурс. На конкурс было прадстаўлена 9 праектаў. Пераможцам стаў аўтарскі калектыў скульптара, лаўрэата Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь Анатоля Арцімовіча. Пазней А. Арцімовіч запрасіў Уладзіміра Церабуна да сумеснай работы. Не пагадзіцца з такой прапановай было нельга. Праца па стварэнню комплекса была доўгай і карпатлівай, а да поўнага завяршэння работ пройдзе яшчэ шмат часу.

Мемарыяльны комплекс размясціўся ў гарадскім парку Перамогі г. Смаргонь. Гэта алея даўжынёю 410 метраў. Састаўной часткай уваходнай групы з'яўляецца зона памяці і смутку, у цэнтры якой – трохмятровая ў дыяметры бронзавая карта ваенных падзей 1915-1917 гадоў, якія адбываліся на Смаргоншчыне. Побач – дзве мемарыяльныя ўрны з зямлёй з месцаў пахавання воінаў рускай і нямецкай армій. Па абодва бакі карты – гранітныя сцены памяці, дзе будуць размешчаны імёны рускіх салдат, нямецкіх салдат, якія загінулі на смаргонскай зямлі. Прадаўжае зону памяці і смутку трынаццацімятровая капліца, у верхняй частцы якой – звон з Георгіеўскім крыжам.

“Крылаты геній салдацкай славы”

“Салдаты Першай сусветнай вайны”

“Бежанцы”

Цэнтральная частка кампазіцыі ўяўляе сабой трыпціх: магутная каменная глыба з шасціметровай скульптурай «Крылаты геній салдацкай славы», абапал – дзве бронзавыя скульптуры «Салдаты Першай сусветнай» і «Бежанцы». У канцы алеі – камень-валун са зваротам да нашчадкаў на рускай і нямецкай мовах: «Любая вайна нясе гора, разбурэнні і смерць. Наш святы абавязак – памятаць пра гэта». Перад скульптурнымі кампазіцыямі размясціліся семь валуноў з бронзавымі медальёнамі, на якіх пералічаны ваенныя падзеі на Смаргонскай зямлі ў тыя трагічныя гады.

Першая частка мемарыяльнага комплексу была ўрачыта адкрытая 1 жніўня 2014 года ў гонар 100-годдзя пачатку Першай сусветнай вайныз удзелам у мітынгу-рэквіеме высокіх дзяржаўных асоб Беларусі, Расіі, прадстаўнікоў іншых краін. Па задумцы аўтараў, другая частка комплексу размесціцца ў раёне вёскі Хадакі, на трасе Мінск-Вільнюс, дзе захаваліся фартыфікацыйныя збудаванні – 17 нямецкіх дотаў. Заключным акцэнтам комплексу павінна быць скульптурная кампазіцыя «Праклён вайне». Надаць мемарыялу канчатковы выгляд плануецца ў 2018 годзе да 100-годдзя заканчэння Першай сусветнай вайны.

Пра сваю працу на карысць роднай Смаргоні Уладзімір Церабун разважае:

–Ці быць Смаргоні горадам-помнікам? Такая роля наканавана маёй малой радзіме самой гісторыяй. Ганаруся, што ў складзе аўтарскага калектыву распрацоўваў праект і займаўся будаўніцтвам мемарыяльнага комплексу па лініі супрацьстаяння ў гады Першай сусветнай вайны.

Талент Уладзіміра Васільевіча Церабуна праяўляе сябе не толькі ў скульптуры. У яго руках ажываюць і гліна, і аловак, і пэндзлік з фарбамі, і музычныя інструменты.

У жывапісе (пейзаж) У. Церабун працуе з 1996 года. Працы яго знаходзяцца ў Нацыянальным мастацкім музеі Беларусі, фондах Беларускага саюза мастакоў, Гродзенскім гісторыка-археалагічным музеі, Смаргонскім краязнаўчым музеі і іншых музеях. Мастак выказваецца:

–Кожны матэрыял – алей, акварэль, – мае ўласцівасці. Скарыстаць іх і выказаць пачуцці, уражанні – гэтага я імкнуўся дасягнуць у сваіх жывапісных памкненнях. З дзяцінства захапляўся краявідамі Смаргоншчыны і Беларусі ўвогулле. Марыў навучыцца маляваць фарбамі. Рабіў копіі з твораў І. Шышкіна. Нешта атрымоўвалася, але хацелася свайго.

Сваё захапленне прыродаю родных мясцін Уладзімір Церабун выказаў у шэрагу жывапісных работ з цыклу «Край мой родны».

Церабун У.В. Цыкл работ "Край мой родны"

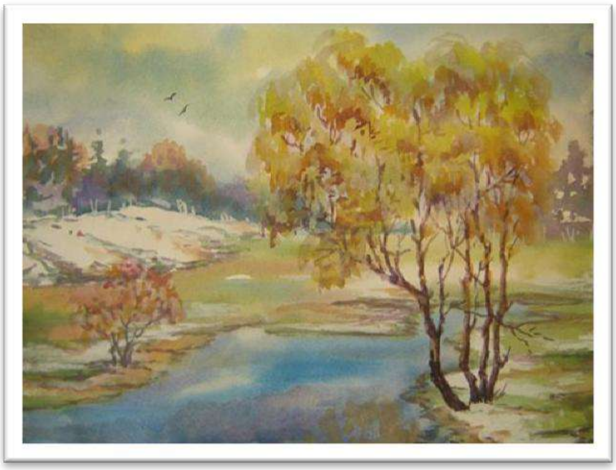

Шмат гадоў Уладзімір Васільевіч займаецца керамікай. Пра сваё захапленне мастацтвам вырабаў з гліны гаворыць наступнае:

–Спачатку набыў ганчарны круг без рухавіка ў Поразаве – на гістарычнай радзіме керамікі, у братоў Шопікаў. Вельмі захапіўся гэтай справай і амаль сем гадоў не пакідаў гліны. Хацеў аб'яднаць кераміку і скульптуру…

Вынікам працы спачатку былі простыя вясковыя гаршкі. Пазней на іх сценках пачалі з'яўляцца лісточкі, кветкі, галінкі. Потым яны пачалі трансфармавацца ў сасуды-скульптуры, набываючы формы чалавечага цела. Пра гэтыя творчыя работы вельмі трапна і прыгожа выказаўся вядомы скульптар, педагог **Аляксандр Ларыёнаў**:

«Сасуды Церабуна трансфармаваліся ў сасуды-скульптуры. Адбыўся сімбіёз злітнасці дзвух уласцівасцей. Гульня мужчынскага і жаночага пачаткаў, гэтых інь і янь усходняе пачуццёвае філасофіі,

ператорана скульптарам у эстэтычным вобразе юнака і дзяўчыны. У рэльефе, месцамі высокім, гатовым вось-вось адлучыцца ад свайго сасуда, перададзены майтстрам векавечныя ўласцівасці гэтага "танца кахання". Скульптурнасць, вылепленасць твора не толькі не спрачаецца з традыцыйнымі формамі сасуда, але, наадварот, стварае тонка мадэляванымі, чуйнымі абрысамі ўсё яе непаўторнае хараство».

Церабун У.В. “Сымон-музыка”

А. Ларыёнаў адзначае адну з самых ўдалых работ У. В. Церабуна ў жанры станковай скульптуры: ***«Нязменна, тэмаю кахання праз усю творчасць Уладзіміра Церабуна прайшоў вобраз Сымона-музыкі. Развязаны яшчэ напрыканцы 70-х гадоў у дрэве і паказаны на шматлікіх выставах, ён, па сутнасці, стаў эмблемаю скульптара і, вядома, не мог не ўвасобіцца на новым этапе яго творчасці ў кераміцы. Узнік сасуд-скульптура “Сымон-музыка”, адзін з найбольш удалых, на мой погляд, твораў майстры. Коласаў, а пасля і народны вобраз юнага музыкі – душы свету, якая злучана з прыродаю незлічальнымі сувязямі – гэта фактычна размова пра найгалоўнейшае ў мастацтве: пра шчырасць, гармонію, красу. Пра дзіцячасць. Жыць ва ўнісон з прыродаю, быць чуйным да рытмаў космасу, да паэтычных рытмаў, а таму сасуд, з якога праступае чуйная да свету, укленчаная постаць хлопчыка – alter ego самога майстры».***

За сваю ужо больш як 40-гадовую творчую працу Уладзімір Церабун правёў 16 персанальных выстаў. Яго работы экспанаваліся не толькі ў розных гарадах Беларусі, але і ў Расіі, Польшчы, Германіі, Літве, Латвіі, Эстоніі. Творы станковай скульптуры і дробнай пластыкі У. Церабуна таксама можна пабачыць у Нацыянальным мастацкім музеі Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўным літаратурным музеі Янкі Купалы, Дзяржаўным літаратурна-мемарыяльным музеі Якуба Коласа, Фондзе Беларускага Саюза мастакоў, Гродзенскім дзяржаўным гісторыка-археалагічным музеі, Гудзевіцкім дзяржаўным літаратурна-краязнаўчым музеі. Больш за 50 твораў знаходзяцца ў Смаргонскім краязнаўчым музеі.

Але шматлікія задумы Уладзіміра Церабуна знайшлі сваё ўвасабленне толькі як праекты на паперы ці ў пластылінавай мініяцюры. Менавіта яны сталі экспанатамі персанальнай выставы «Няспраўджаныя мроі ў творчасці маей» (2012 год), прысвечанай 40-годдзю творчай дзейнасці скульптара.

У 2014 годзе Уладзімір Церабун працаваў над новым выданнем фотаальбома «На хвалях часу», прысвечаным сваёй творчасці. Альбом быў прэзентаваны ў горадзе Гродна і горадзе Смаргонь ў студзені і лютым 2015 года.

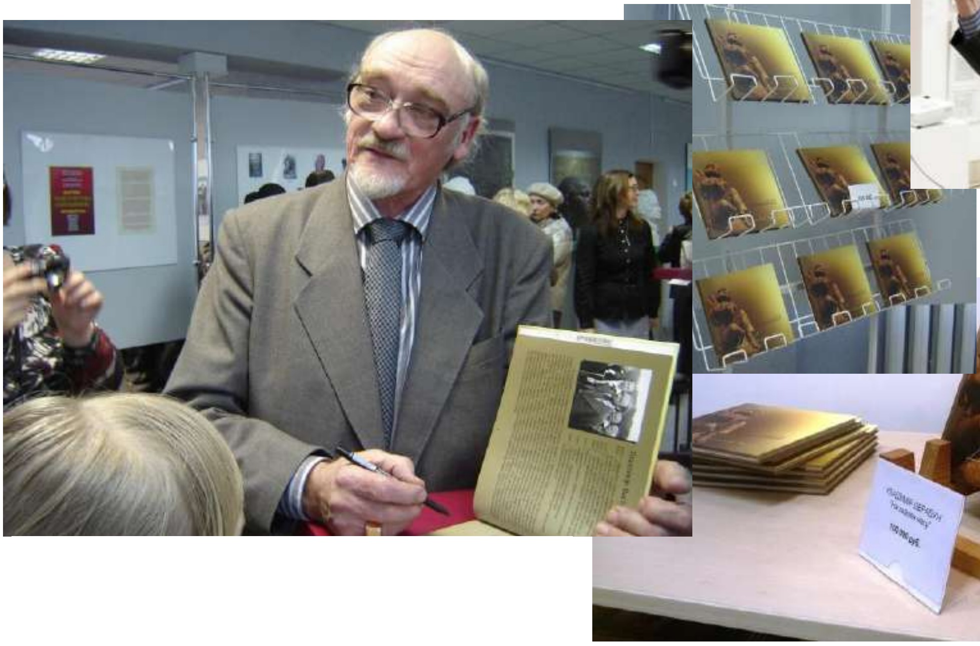

Гродзенская гарадская цэнтральная бібліятэка імя А. Макаёнка у 2014 годзе адкрыла віртуальны **Музей жыцця і творчасці скульптара У. В. Церабуна**. Матэрыял збіраўся і кампанаваўся ў цесным супрацоўніцтве з героем музею, за што бібліятэкары вельмі ўдзячны Уладзіміру Васільевічу. Залы віртуальнага музею можна наведаць на сайце бібліятэкі па адрасе: **http://centrbibl.grodno.by/museum/terabun/index.htm.**

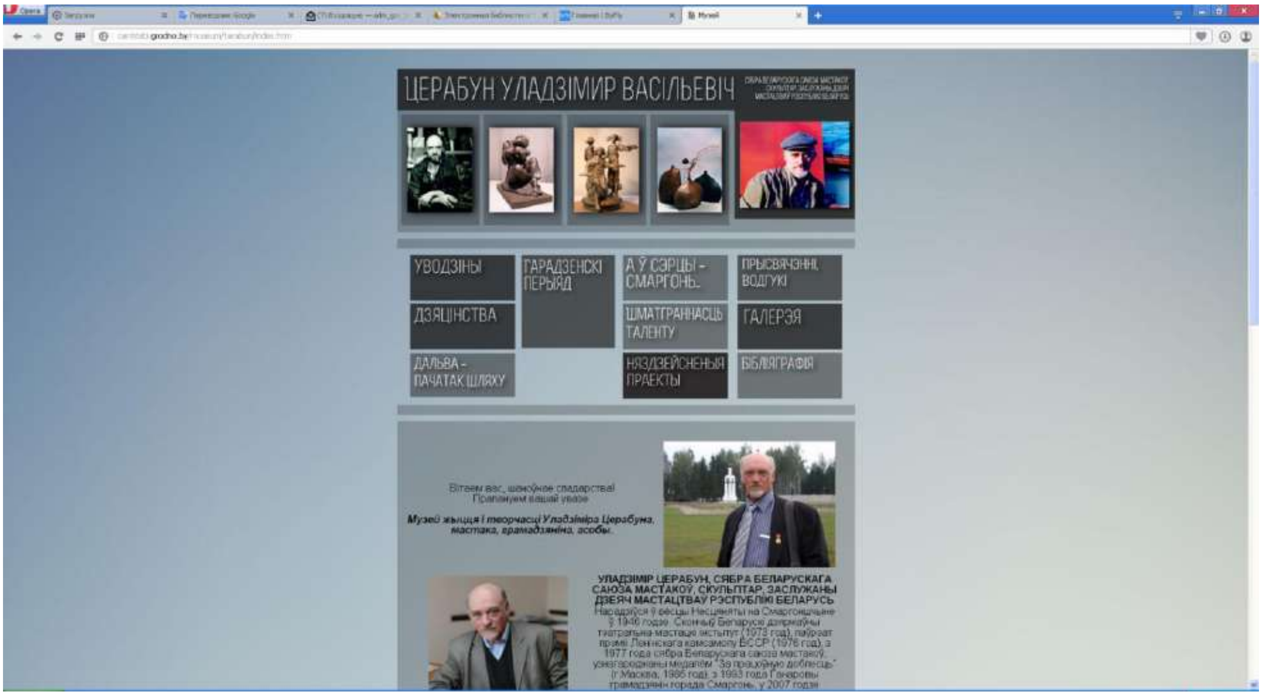

На пытанне карэспандэнтаў «Маладзечанскай газеты» за 29.01.2015 наконт колькасці творчых работ і планаў мастака на будучае, Уладзімір Церабун даў такі адказ:

–Статыстыка ў мастацтве не самая лепшая характарыстыка не тое што таленту, але нават здольнасцей творцы. Але калі такое пытанне з'явілася, то адкажу. У прафесійным багажы налічваецца больш за 2000 работ. Гэта і манументальныя аб'екты, і станковая скульптура, і эталоны керамікі, і жывапісныя творы – карціны, малюнкі. Некаторыя з іх можна лічыць «дзецьмі» настрою і натхнення – кожны ж дзень не будзеш ляпіць. Мастак імкнецца выказаць сябе ў розных жанрах – і гэта нармальны стан неабыякавай душы.

Я падыходжу да сваіх работ манументальнага характару не як да звычайнай ілюстрацыі таго альбо іншага факта, нейкай падзеі, а як да сімвала, да якога б людзі ішлі так, як вернікі ідуць да крыжа. Мастацтва – зварот мастака да гледача, спроба праз твор абудзіць у чалавеку лепшыя пачуцці.

Мне ўвесь час падабалася ляпіць, майстраваць, маляваць. А яшчэ люблю музыку – яна была маім хобі, ім і засталася. У Мінску, дзе жыву цяпер, ёсць гітара, і ў Смаргоні, у бацькоўскай хаце, цудоўны інструмент маю. І на балалайцы іграю, і на цымбалах, і на фартэпіяна. Вядома, як аматар. Люблю фатаграфаваць. За такое стаўленне да жыцця ўдзячны сваім бацькам, а таксама зямельцы, на якой нарадзіўся і жыву, якая сілкуе душу і розум. Дае творчае натхненне.

Біяграфічны нарыс дарэчы будзе завяршыць словамі мастака **Аляксандра Ларыёнава** (1994 г.): ***«Ёсць таленты, якія прыходзяць у свет з прадказальнасцю грыбнога дажджу ў верасні. Прыроднасць і заканамернасць такога дару настолькі відавочная, што "даджовая" метафара не здаецца паэтычнаю вольнасцю і цалкам суадносіцца з тым новым, што з'явілася за апошнія гады ў творчасці скульптара Уладзіміра Церабуна. Яго імя добра вядомае ў краіне. ...Церабун пазбягае слова "натхненне", аддаючы перавагу "працы". Ён не чакае нябёснае інспірацыі. Праца кожнага дня – вось умова яго творчых набыткаў. І бясконцая (хочацца думаць так) "лава" сасудаў, скульптур "выліваная" з яго майстэрні, сведчыць, што Бог любіць апантаных».***

Няхай жа і надалей працаўніка і творцу Уладзіміра Васільевіча Церабуна любіць і абараняе Бог.

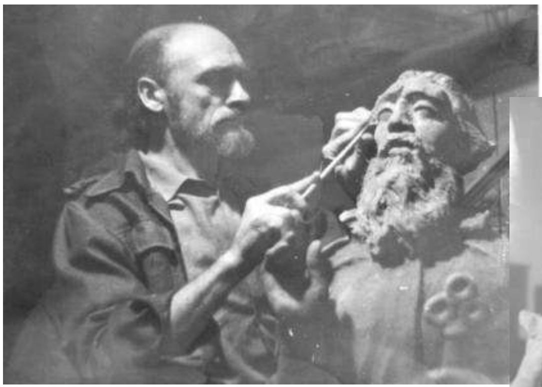

За работай над скульптурай апостала Пятра, 1994 г.

Скульптар у працоўных буднях XXI стагоддзя

Пералік нявдзейсненых праектаў

1. Праект памятнага знаку «Героям падпольшчыкам» – 1975 г.
2. Праект скульптурнай кампазіцыі «Прясвячэнне С. В. Прытыцкаму» для г. Гродна – 1979-1980 гг.
3. Праект памятнага знаку абаронцам Айчыны «Кожны чацвёрты» – 1981 г.
4. Праект памятнага знаку ахвярам вайны 1941-1945 гг. «Вогнішча вайны» в. Гудзевічы Мастоўскага раёна – 1981г.
5. Праект памятнага знаку «Апошняе жніво», прысвечанага памяці жыхароў в. Алексічы Хойніцкага раёна, загінуўшых у жніўні 1943 года – 1981 г.
6. Праект памятнага знаку «Героям Чарнобыля» для г. Масквы (конкурс) – 1988 г.
7. Праект скульптурнай кампазіцыі «За Радзіму!» абаронцам г. Масты (I варыянт) – 1988 г.
8. Праект памятнага знаку «Яны абаранялі Радзіму» для калгаса «Светлы шлях» Смаргонскага раёна (скульптуры адліты ў бронзе h-140 см. Не ўстаноўлены, не змаглі выканаць архітэктуру (архітэктар Пешкаў Г. А.) – 1989 г.Праект помніка Францішку Багушэвічу для г. Смаргоні – 1990 г.

Праект скульптурнай кампазіцыі, прысвечанай Максіму Багдановічу, для г.Гродна, 2012

9. Праект скульптурнай кампазіцыі «Кірыл Тураўскі» для БДУ г. Мінска (конкурс, на тэрыторыі універсітэта) – 2000 г.
10. Праект скульптурнай кампазіцыі «Жнівень» (з цыкла поры года): паркавая скульптура для г. Гродна – 2001 г.
11. Праект надмагільнага помніка У. Мулявіну (конкурс) – 2003 г.
12. Праект фантана для г. Ваўкавыска, прысвечанага 1000-годдзю заснавання горада (конкурс, суаўтары А. Крахалёў, Ю. Багушэвіч, праект не захаваўся) – 2004 г.
13. Праект скульптурнай кампазіцыі «Бег» для Мінск-Сіці – 2005 г.
14. Праект скульптурнай кампазіцыі «Прясвячэнне слуцкім майстрам ткацтва» для г. Слуцка – 2005 г.
15. Праект скульптурнай кампазіцыі «Кастусь Каліноўскі» – 2005 г.
16. Праект скульптурнай кампазіцыі «На Купалле» для фантана ў г. Гродна (конкурс) – 2006 г.
17. Праект скульптурнай кампазіцыі «Трубяць трубы Гарадзенскія» – 2006 г.
18. Праект скульптурнай кампазіцыі «Дзяўчына з вавёркамі» для фантана ў г. Гродна (Гараднічанка) – 2007 г.
19. Праект скульптурнай кампазіцыі «Ветразь» для фантана ў г. Гродна - 2007 г.
20. Праект мемарыяльнага комплексу «Памяці продкаў», памяці жыхароў в. Пузавічы Гродзенскага раёна (конкурс) – 2008 г.
21. Праект скульптурнай кампазіцыі «Інь і Янь» для ЗАГСа г. Гродна (конкурс) – 2008 г.
22. Праект скульптурнай кампазіцыі «Чэмпіёны Гродзеншчыны» для г. Гродна – 2009 г.

23. Праект мастацкага афармлення санаторыя «Свіцязь» (экстэр’ер, інтэр’ер), добраўпарадкаванне (прысвячэнне А. Міцкевічу) – 2009 г.

24. Праект надмагільнага помніка В. Крамко (Герой Беларусі) (конкурс) - 2009 г.

25. Праект скульптурнай кампазіцыі «Свята Ураджаю» для аграрнага ўніверсітэта г. Мінска – 2009 г.

26. Праект скульптурнай кампазіцыі «Мацярынства» для радзільнага Дома ў г. Гродна – 2010 г.

Скульптурная кампазіцыя “Вясне насустрач “ для іпадрома ў в. Каробчыцы (Гродзенскі раён), 2010.

27. Праект скульптурнай кампазіцыі «Бег часу» да 60-годдзя заснавання калгаса «Прагрэс» в. Верцялішкі Гродзенскага раёна – 2010 г.

28. Праект помніка Янку Купалу і Якубу Коласу для г. Варшавы (конкурс) – 2010-2011 гг.

29. Праект скульптурнай кампазіцыі «Вясне насустрач» для іпадрома в. Каробчыцы (Гродзенскі раён) – 2010 г.

30. Праект скульптурнай кампазіцыі «Танец» і «Папараць кветка» для г. Маладзечна (Дажынкі) – 2011 г.

31. Праект скульптурнай кампазіцыі «Атака» для Мінскдарбуда (конкурс) – 2011 г.

32. Праект скульптурнай кампазіцыі «Феміда» для прыватнага інстытута правасуддзя ў г. Гродна – 2011 г.

33. Праект скульптурнай кампазіцыі «Прысвячэнне» Максіму Багдановічу для г. Гродна (конкурс) – 2012 г.

34. Праект памятнага знаку да 500-годдзя заснавання Скідзельскага цукровага камбіната – 2012 г.

35. Праект памятнага знака «Крэўская Унія» для в. Крэва Смаргонскага раёна Гродзенскай вобласці – 2013 г.

36. Праект памятнага знаку воінам-інтэрнацыяналістам, якія загінулі пры выкананні воінскага абавязку, «Абпаленыя вайной» для г. п. Астравец Гродзенскай вобласці – 2014 г.

Пералік персанальных выстаў

1986 – сакавік – першая прсанальная выстава да 40-годдзя з дня нараджэння; прадстаўлена 145 работ: скульптура, малюнак, а таксама фотарэпрадукцыі манументальных твораў (г. Гродна, выставачная зала БСМ).

1986 – май – персанальная выстава; прадстаўлена 56 работ: скульптура, дробная пластыка, малюнак (г. Друскінінкай, санаторый «Літува», Літва).

1986 – чэрвень – персанальная выстава; прадстаўлена 70 работ: скульптура, дробная пластыка, малюнак (г. Смаргонь, Гродзенская вобласць, гістрыка-краязнаўчы музей).

1987 – сакавік – персанальная выстава; прадстаўзлена 70 работ: скульптура, дробная пластыка, малюнак (г. Дубна, Маскоўская вобласць, Палац культуры).

1987 – красавік – персанальная выстава; прадстаўлена 65 работ :скульптура, дробная пластыка, малюнак (г. Масква, Міністэрства фінансаў СССР, адміністратыўны будынак алмазнага фонду, вул.1812 г., 14).

1987 – ліпень – персанальная выстава; прадстаўлена 62 работы: скульптура, дробная пластыка, малюнак (г. Зеленаград, Маскоўская вобласць, выставачная зала).

1988 – персанальная выстава; прадстаўлена 70 работ: скульптура, дробная пластыка, малюнак (г. Троіцк, Маскоўская вобласць, выставачная зала).

1988 – верасень – персанальная выстава; прадстаўлена 80 работ: скульптура. Дробная пластыка, малюнак (г. Мінск, праспект Машэрава. 7, выставачная зала НДІ).

1993 – верасень – сімпозіум скульптараў; прадстаўлена 13 работ: дробная пластыка, малюнак (г. Міндэн, Германія, вестыбюль банка).

1994 – красавік – персанальная выстава; прадстаўлена 85 работ: скульптура, дробная пластыка, кераміка, малюнак (г. Ліда, Гродзенская вобласць, выставачная зала).

1995 – май – персанальная выстава; прадстаўлена 40 работ: дробная пластыка, кераміка, малюнак (г. Ростак, Германія, Дом Моды фраў Крузе).

1995 – верасень – персанальная выстава; прадстаўлена 30 работ: дробная пластыка, кераміка, малюнак (г. Варшава, Польшча, галерэя «Атэльер» Багдана Стадульнага).

1996 – жнівень – персанальная выстава; прадстаўлена 42 работы: скульптура, дробная пластыка, кераміка (г. Смаргонь, Гродзенская вобласць, Палац культуры).

2006 – красавік – персанальная выстава «На хвалях часу»; прадстаўлена 125 работ: скульптура, кераміка, малюнак, акварэль (г. Смаргонь, Гродзенская вобласць, гісторыка-краязнаўчы музей).

2006 – лістапад – персанальная выстава «На хвалях часу»; прадстаўлена 93 работы: скульптура, малюнак, кераміка, акварэль, а таксама 5 праектаў і 100 здымкаў работ з цыкла «Хроніка» (г. Гродна, выставачная зала БСМ).

2012 – красавік – персанальная выстава «Няспраўджаныя мроі ў творчасці маей» (няздзейсненых праектаў); прадстаўлена 35 праектаў (раздрукоўка і эскізы скульптур), а таксама ілюстратыўны матэрыял усталяваных манументальных твораў скульптара – 11 планшэтаў (20 твораў) (г. Смаргонь, Гродзенская вобласць, гісторыка-краязнаўчы музей).

Адкрыццё персанальнай выставы У. В. Церабуна "Няспраўджаныя мары ў творчасці маёй", г. Смаргонь, 2012

Бібліяграфічны спіс

Асобныя выданні і электронныя рэсурсы пра У. В. Церабуна

Жыццё і творчасць Майстра: заслужаны дзеяч мастацтваў Рэспублікі Беларусь, скульптар Уладзімір Церабун: [біябібліяграфічнае выданне] / Гродзенская гарадская цэнтральная бібліятэка імя А. Макаёнка; уклад. Т. А. Шыбут, Н. Р. Свірыда. – Гродна, 2015. – 25 с.

"На хвалях часу": скульптар Уладзімір Церабун: [фотаальбом] / Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь; Беларускі саюз мастакоў; упраўленне культуры Гродзенскага аблвыканкама; аддзел культуры Смаргонскага райвыканкама; уклад і рэд. У. Церабун, маст. афармленне І. Арцімовіч. – Мінск, 2012.

Церабун, У.В. На хвалях часу: скульптар Уладзімір Церабун: старонкі творчасці / уклад. Уладзімір Церабун [у аўтарскай рэдакцыі]; вярстальнікі-дызайнеры І. Арцімовіч, Я. Быліна. – Мінск: Галіяфы, 2014. – 70 с.: іл.

Церабун Уладзімір Васільевіч: музей жыцця і творчасці [Электронный ресурс] / Дзяржаўная ўстанова культуры «Цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма г. Гродна». – Рэжым доступу: http://centrbibl.grodno.by/museum/terabun/index.htm. – Дата доступу: 24.04.2015. – Назва з экрана.

Публікацыі пра У. В. Церабуна

У кнігах

Церабун Уладзімір Васільевіч [Тэкст] // Беларуская энцыклапедыя: у 18 т. – Мінск: Беларуская энцыклапедыя, 2003. – Т. 17. – С. 105.

Церабун Уладзімір Васільевіч [Тэкст] // Беларусь: энцыклапедычны даведнік. – Мінск: Беларуская энцыклапедыя, 1995. – С. 747.

Церабун Уладзімір [Тэкст] // Сучасная беларуская скульптура. XXI стагоддзе: альбом. – Мінск: Беларуская энцыклапедыя імя Петруся Броўкі, 2012. – С. 308-311.

Церабун Уладзімір Васільевіч [Тэкст] // Энцыклапедыя літаратуры і мастацтва Беларусі: у 5 т. – Мінск: Беларуская савецкая энцыклапедыя імя Петруся Броўкі, 1987. – Т. 5. – С. 470-471.

Церабун Уладзімір Васільевіч [Тэкст] // Памяць: гісторыка-дакументальная хроніка Гродна. – Мінск: Беларуская энцыклапедыя, 1999. – С. 653.

Церабун Уладзімір Васільевіч, беларускі мастак, скульптар, графік [Тэкст] // Памяць. Смаргонскі раён: гісторыка-дакументальная хронікі гарадоў і раёнаў Беларусі / рэд. кал.: Г.П. Пашкоў (гал. рэд.) і інш. – Мінск: Беларуская энцыклапедыя, 2004. – С. 554.

У перыядычных выданнях

Андреев, А. Творческий отчет скульптора [Текст]: [о персональной выставке скульптора В. Теребуна в выставочном зале областной организации СХ БССР] / Александр Андреев, фото Владимира Выдерко // Гродненская правда. – 1986. – 19 марта (№ 60). – С. 4.

Антонава, Г. "Стараюся зазірнуць у сваё сэрца..." [Тэкст]: [пра юбілейную выставу У. Церабуна, прымеркаваную да да 60-годдзя з дня нараджэння] / Галіна Антонава; фота Міхаіла Разумніка // Светлы шлях (Смаргонскі раён). – 2006. – 28 крас. (№ 36). – С. 19.

Аўдзееў, І. Ад Дальвы да Алексіч [Тэкст] / І. Аўдзееў // Чырвоная змена. – 1983. – 29 лістап.

Б. К. Загінуўшым супрацоўнікам міліцыі прысвячаецца [Тэкст]: [пра манументальную скульптурную кампазіцыю «Эха вайны», прысвечаную загінуўшым супрацоўнікам міліцыі ў Гродна (скульптар У. Церабун)] / Б. К.; фота // Культура. – 2004. – 27 лістап. – 3 снеж. (№ 48). – С. 9.

Б. К. Праекты скульптара: 20 х 30 [Тэкст]: [пра выставу У. Церабуна “Няспраўджаныя мроі ў творчасці маёй” у Смаргонскім гісторыка-краязнаўчым музеі] / Б. К.; фота // Культура. – 2012. – 12 мая (№ 19). – С. 9.

Бибиков, В. На Сморгонском рубеже [Текст]: [о мемориальном комплексе участникам Первой мировой войны] / Владимир Бибиков; фото // Союз Беларусь-Россия (Прилож. к газ. "Российская газета"). – 2013. – 7 февр. (№ 5). – С. 7.

Бибиков, В. Парк скульптуры и отдыха [Текст]: [о скульптурах В. Теребуна в г. Сморгонь] / Владимир Бибиков; фото // Союз (Прилож. к газ. "Беларусь сегодня"). – 2014. – 20 марта (№ 11). – С. 1, 4 .

Бык, Ю. В Сморгони приземлился бронзовый ангел [Текст]: [о мемориальном комплексе участникам Первой мировой войны в г. Сморгонь] / Юлия Бык; фото Сергея Людкевича // Вечерний Гродно. – 2014. – 6 авг. (№32). – С. 3.

Валадзько, Ф. У пошуках свайго шляху [Тэкст]: [аб творчых дасягненнях і пошуках гродз. скульптара У. Церабуна] / Ф. Валадзько // Літаратура і мастацтва. – 1981. – 18 снеж. – С. 13.

Валынец, Н. Дзе на лапы стане касалапы [Тэкст]: [аб праекце скульптурнай кампазіцыі "Мядзвежая акадэмія" У. Церабуна ў г. Смаргонь] / Наталія Валынец // Гродзенская праўда. – 2011. – 2 сак. – С. 7.

Валынец, Н. Касалапы стаў на лапы [Тэкст]: [пра адкрыццё скульптурнай кампазіцыі "Мядзвежая акадэмія" У. Церабуна ў г. Смаргонь] / Наталія Валынец; фота // Гродзенская праўда. – 2014. – 5 сак. (№ 26). – С. 3.

Ватаева, Т. Натхненне [Тэкст]: [аб мемарыяльным комплексе Дальва (скульптар У. Церабун)] / Т. Ватаева // Светлы шлях (Смаргонскі раён). – 1979. – 4 студз. – С. 2.

Волынец, Н. "Крылатый гений" в бронзе [Текст]: [о скульптурных композициях мемориального комплекса участникам Первой мировой войны] / Наталия Волынец // Гродзенская праўда. – 2011. – 26 студз. – С. 30.

Волынец, Н. Реквием в камне [Текст]: [об открытии памятника воинам-интернационалистам «Эхо войны» в г. Сморгонь (скульптор В.В. Теребун)] / Наталия Волынец; фото // Гродзенская праўда. – 2013. – 12 кастр. (№ 118). – С. 3.

В честь защитников правопорядка [Текст]: [об открытии памятного знака погибшим сотрудникам грод. милиции в г. Гродно (скульптор В.В. Теребун)] / фото // Гродзенская праўда. – 2004. – 6 ліп. – С. 2.

Голованова, Л. Верить в человека [Текст] / Л. Голованова // Знамя юности. – 1988. – 27 окт.

Голованова, Л. Настроив душу на добро [Текст]: [о творчестве скульптора В.В. Теребуна] / Л. Голованова // Знамя юности. – 1986. – 9 марта. – С. 8.

Голуб, Ю. Прывёз на радзіму "Жалейку" [Тэкст]: [пра юбілейную выставу "На хвалях часу" бел. скульптара У. Церабуна у Смаргонскім гісторыка-краязнаўчым музеі] / Юрка Голуб // Гродзенская праўда. – 2006. – 27 крас. – С. 4.

Егоров, Д. Памятник милиционерам [Текст] / Д. Егоров // Биржа информации (Гродно). – 2004. – 8 июля. – С. 2.

З кім мядзведзь барукаўся? [Тэкст]: [пра помнік "Мядзвежая акадэмія" ў г. Смаргонь] / фота // Культура. – 2014. – 8 сак. (№ 10). – С. 14.

Зубрицкая, М. Мы пред ними в неоплатном долгу [Текст]: [о памятнике погибшим сотрудникам милиции в г. Гродно] / М. Зубрицкая // Аркуш (Гродна). – 2004. – 7-13 июля. – С. 1.

Ивановский, В. Бесценный дар скульптора Теребуна [Текст]: [о бел. скульпторе В.В. Теребуне] / Витольд Ивановский // Перспектива. – 2006. – 20 апр. (№ 30). – С. 19.

Іванчык, Ян. Пра гераічнае і гістарычнае [Тэкст]: [пра эскізныя работы скульптара У. Церабуна] / Ян Іванчык; фота // Светлы шлях (Смаргонскі раён). – 2013. – 19 крас. (№ 16). – С. 2.

Козырев, В. Никто не забыт. Ничто не забыто [Текст]: [о памятнике погибшим сотрудникам милиции в г. Гродно] / Владимир Козырев // Милицейский вестник. – 2004. – 8 июля. – С. 1,2.

Крэпак, Б. І "акадэмічны сюжэт" [Тэкст]: [аб ролі г.Смаргонь у жыцці і творчасці У. Церабуна] / Барыс Крэпак // Культура. – 2009. – 5-11 верас. (№ 36) – С. 17.

Крэпак, Б. Пластычныя экспрэсіі У. Церабуна [Тэкст]: [аб выставе У. Церабуна ў выставачным зале ў Мінску] / Барыс Крэпак; фота // Мастацтва Беларусі. – 1989. – № 3. – С. 19-21.

Крэпак, Б. Хрышчоны Дальвай [Тэкст]: інтэрв'ю з У. Церабуном / гут. Барыс Крэпак; фота Юрыя Іванова // Культура. – 2006. – 15-21 крас. (№ 15). – С. 6.

Лазоўскі, А. На хвалях часу [Тэкст]: інтэрвью з Уладзімірам Церабуном / гут. Аляксандр Лазоўскі; фота Аляксея Платко // Маладзечанская газета. – 2015. – 31 студз. – С. 8.

Лазута, І. Не трэба нам сонца чужое... [Тэкст]: [пра адкрыццё памятнага знака воінам-інтэрнацыяналістам у г. Смаргонь (скульптар У. Церабун)] / Іван Лазута; фота // Светлы шлях (Смаргонскі раён). – 2013. – 11 кастр. (№ 41). – С. 4.

Лазута, І. Рукатворцы памяці [Тэкст]: [пра мемарыяльны комлекс удзельнікам Першай сусветнай вайны ў г. Смаргонь] / Іван Лазута; фота // Светлы шлях (Смаргонскі раён). – 2012. – 9 лістап. (№ 45). – С. 1, 2.

Лазута, І. Рэха далёкай вайны [Тэкст]: [пра мемарыяльны комлекс удзельнікам Першай сусветнай вайны ў г. Смаргонь] / Іван Лазута // Светлы шлях (Смаргонскі раён). – 2009. – 27 лістап. (№ 93). – С. 4.

Лазута, І. Рэха памяці і смутку [Тэкст]: [пра мемарыяльны комлекс удзельнікам Першай сусветнай вайны ў г. Смаргонь] / Іван Лазута; фота // Светлы шлях (Смаргонскі раён). – 2013. – 3 ліп. (Спецвыпуск). – С. 7.

Лапато, І. "Недаспявалі, недалюбілі, недажылі..." [Тэкст]: [адзначэнне 67-й гадавіны знішчэння вёскі Дальва] / Ілля Лапато; фота аўтара // Звязда. – 2011. – 21 чэрв. – С. 3.

Ларыенаў, А. Кераміка Уладзіміра Церабуна [Тэкст] / А. Ларыенаў // Свіцязь. – 1994. – № 1. – С. 62-67.

Лысава, Т. Дальва – сястра Хатыні [Тэкст] / Таісія Лысава; фота // Рэспубліка. – 2013. – 15 чэрв. (№ 109). – С. 10.

Мельник, К.В. Белорусские художники о Великой Отечественной войне / К.В. Мельник // Мастацкая і музычная адукацыя. – 2014. – № 2. – С. 3-8.

Мятліцкая, І. Верны класічнаму рэалізму [Тэкст]: [агляд творчых дасягненняў скульптара, іх характарыстыка] / Ірына Мятліцкая; фота // Мастацтва. – 2006. – № 6. – С. 22-23.

Наваходская, А. Каменных спраў майстры [Тэкст]: [аб сустрэчы ў дзіцячай школе мастацтваў імя М.К. Агінскага г. Смаргоні з скульптарамі – удзельнікамі пленэру, прысвечанаму 510-годдзю горада (у тым ліку і з У. Церабуном)] / Анастасія Наваходская; фота Міхаіла Разумніка // Светлы шлях (Смаргонскі раён). – 2013. – 11 кастр. (№ 41) – С. 4.

Навіцкая, Л. Жыццё – гэта свет захапленняў: скульптар У. Церабун [Тэкст]: [пра творчасць гродз. скульптара У. Церабуна] / Лілія Навіцкая; фота Уладзіміра Выдэркі // Гродзенская праўда. – 1996. – 11 крас. – С. 3.

Навіцкая, Л. Пяць вякоў Бераставіцы [Тэкст] / Лілія Навіцкая; фота // Рэспубліка. – 2006. – 6 вер. – С. 3.

Недельскис, А. Плоды тврческого содружества [Текст]: [аб выставе ў г. Друскінінкай, сярод экспанатаў працы У.В. Церабуна] / А. Недельскис; фото В. Люлева // Гродненская правда. – 1985. – 5 сент. – С. 4.

Нидер, А. Трудный поиск художника [Текст]: очерк: [о скульпторе В. Теребуне] / Александар Нидер; фото Владимира Выдерко // Гродненская правда. – 1986. – 5 апр. (№ 68). – С. 4.

Падаляк, Т. Дальва, сястра Хатыні [Тэкст] / Таццяна Падаляк // Звязда. – 2008. – 19 чэрв. (№ 113). – С. 4.

Падаляк, Т. Дрэва жыцця скульптара Уладзіміра Церабуна [Тэкст]: [да 60-годдзя скульптара У.В. Церабуна] / Таццяна Падаляк // Звязда. – 2006. – 11 крас. (№ 72). – С. 2.

Падаляк, Т. Мікалай Гірыловіч. Вёска Дальва [Тэкст] / Таццяна Падаляк // Звязда. – 2006. – 25 студз. – С. 14.

Падаляк, У. Бронзавая памяць Першай сусветнай [Тэкст] / Уладзімір Падаляк // Літаратура і мастацтва. – 2010. – 26 лістап. (№ 47). – С. 13.

Пужэль, Т. Аб чым раскажуць фарбы? [Тэкст]: [аб выставе работ У. Церабуна, А. Іванова, І. Бяляўскага ў краязнаўчым музеі г. Смаргонь] / Таццяна Пужэль // Светлы шлях (Смаргонскі раён). – 2006. – 11 мая. – С. 13.

Расолька, М. Сястра Хатыні [Тэкст]: [пра мемарыяльны комплекс у вёсцы Дальва] / Міхаіл Расолька; фота аўтара // Літаратура і мастацтва. – 1973. – 10 жн. – С. 10.

Роўда, Н. "Мядзведжая акадэмія" ўжо красуецца ў парку [Тэкст] / Настасся Роўда; фота // Рэгіянальная газета. – 7 сак. (№ 10). – С. 6.

Савіцкі, А. Вобразы ў бронзе і каменні [Тэкст]: [аб скульптурнай кампазіцый «Атака» У. Церабуна ў г. Слуцку] / Алесь Савіцкі; фота з архіва Уладзіміра Церабуна // Светлы шлях (Смаргонскі раён). – 2005. – 28 кастр. (№ 162–164). – С. 3.

Савіцкі, А. Са Смаргоні ў Гродна [Тэкст]: [пра 15-ую персанальную выставу "На хвалях часу" бел. скульптара У. Церабуна ў г. Гродна] / Алесь Савіцкі // Светлы шлях (Смаргонскі раён). – 2006. – 24 лістап. (№ 93). – С. 1.

Страшынская, А. Імгненні азарэння і натхнення [Тэкст]: [пра персанальную выставу У. Церабуна ў Смаргонскім гісторыка-краязнаўчым музеі] / Ала Страшынская; фота аўтара // Светлы шлях (Смаргонскі раён). – 2012. – 27 крас. (№ 17). – С. 12.

Страшынская, А. Рамансы, што застылі ў скульптуры [Тэкст]: [сустрэча ў Смаргонскай цэнтральнай раённай бібліятэцы з У. Церабун з нагоды яго 65-годдзя] / Ала Страшынская // Светлы шлях (Смаргонскі раён). – 2011. – 6 мая. – С. 13.

Страшынская, А. Сляды крылатага Пегаса [Тэкст]: [пра жыццё і творчасць скульптара У. Церабуна] / Ала Страшынская; фота // Светлы шлях (Смаргонскі раён). – 2007. – 21 сак. (№ 21). – С. 1, 3.

Страшынская, А. Уладзімір Церабун: «Няспраўджаныя мроі ў творчасці маёй» [Тэкст]: [пра творчасць скульптара У. Церабуна] / Ала Страшынская; фота // Светлы шлях (Смаргонскі раён). – 2012. – 20 крас. (№ 16). – С. 12.

Теребун, В.В. Очереди и искусство [Текст] / [записал С. Островцов] // Гродненская правда. – 1991. – 16 февр.

Церабун, У. Ідзе вольна, а можа яшчэ і бегчы [Тэкст]: [70 гадоў Заслужанаму дзеячу мастацтваў РБ М. Апіеку] / У. Церабун // Мастацтва. – 2006. – № 1. – С. 20-21. – (Post factum).

Церабун, Ю. Высокі палёт мастака [Тэкст]: [да 60-годдзя бел. скульптара У. Церабуна] / Юрый Церабун // Светлы шлях (Смаргонскі раён). – 2006. – 12 крас. (№ 31). – С. 1,2.

Церабун, Ю. Мастацтва для роздуму [Тэкст]: [да 30-годдзя творчай дзейнасці скульптара У. Церабуна] / Юрый Церабун; фота // Рэгіянальная газета (Маладзечна). – 2003. – 19 верас. (№ 38). – С. 2; 3 кастр. (№ 40). – С. 5; 10 кастр. (№ 41). – С. 4; 17 кастр. (№ 42). – С. 4.

Церабун, Ю. Мядзведжая акадэмія: гэта трэба ўсім! [Тэкст] / Юрый Церабун; фота // Светлы шлях (Смаргонскі раён). – 2003. – 13 снеж. (№ 143-144). – С. 8.

Чегодаева, С. Хотел бы видеть жизни красоту [Текст]: [о скульпторе В.В. Теребуне] / С. Чегодаева // Новая газета Сморгони. – 2001. – 17 апр. – С. 4.

Шамрук, А. Мастацтва, якое звернута да людзей [Тэкст]: [аб персанальнай выставе У. Церабуна] / Ала Шамрук // Літаратура і мастацтва. – 1988. – 28 кастр. – С. 12.

Шунейка, Я. Жыве ў Гародні майстра [Тэкст]: [пра творчасць гродз. скульптара У. Церабуна] / Я. Шунейка // Літаратура і мастацтва. – 1996. –19 крас. (№ 16). – С. 10-11.

Шунейка, Я. Мірная мастацкая зброя [Тэкст]: [аб выставе "Айчыне служым" Студыі ваенных мастакоў Міністэрства Узброеных сіл Рэспублікі Беларусь у Музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны: батальны жанр; сярод экспанатаў працы У. В. Церабуна] / Яўген Шунейка // Мастацтва. – 2009. – № 3. – С. 20-21.

Янчэўская, Ж. Вернісаж, шчодры на прызнанні [Тэкст]: [пра персанальную выставу "На хвалях часу" бел. скульптара У. Церабуна] / Жанна Янчэўская; фота М. Ісачанкі // Гродзенская праўда. – 2006. – 23 лістап. – С. 2.

Ятранскі, Ю. Жыве ў Гродна майстар [Тэкст]: [да 55-годдзя скульптара, У. Церабуна] / Ю. Ятранскі // Светлы шлях (Смаргонскі раён). – 2001. – 5 ліп. – С. 2.

Электронныя рэсурсы

Багдашыч, С. Вобразы вясны і Перамогі [Электронны рэсурс]: [пра помнік воінам-вызваліцелям у г. Слуцку] / Сяргей Багдашыч; фота // Газета "Інфа-Кур'ер": [сайт]. – Рэжым доступу: http://kurjer.info/archive/modules.php?name=News&file=view&news_id=1156. – Дата доступу: 02.06.2015. – Назва з экрана.

Б. К. Праекты скульптара: 20х30 [Электронны рэсурс]: [пра выставу У. Церабуна "Няспраўджаныя мроі ў творчасці маёй"] / Б. К.; фота // Культура: [сайт]. – Рэжым доступу: http://www.kimpress.by/index.phtml?page=2&id=7381. – Дата доступу: 02.06.2015. – Назва з экрана.

Бибиков, В. Колокола Сморгони [Электронный ресурс] / Владимир Бибиков; фото // СБ. Беларусь сегодня: [сайт]. – Режим доступа: http://www.sb.by/soyuz-belarus-rossiya/article/kolokola-smorgoni.html. – Дата доступа: 02.06.2015. – Загл. с экрана; Российская газета: сайт. – Режим доступа: http://www.rg.ru/2014/08/07/memorial.html. – Дата доступа: 02.06.2015. – Загл. с экрана.

Бибиков, В. На Сморгонском рубеже [Электронный ресурс]: [о мемориальном комплексе участникам Первой мировой войны] / Владимир Бибиков; фото // Российская газета: [сайт]. – Режим доступа: http://www.rg.ru/2013/02/07/smorgon.html. – Дата доступа: 02.06.2015. – Загл.с экрана.

Бибиков, В. Парк скульптуры и отдыха [Электронный ресурс]: [о скульптурах В. Теребуна в г. Сморгонь] / Владимир Бибиков; фото // СБ. Беларусь сегодня: [сайт]. – Режим доступа: http://www.sb.by/soyuz-belarus-rossiya/article/park-skulptury-i-otdykha.html. – Дата доступа: 22.05.2015. – Загл. с экрана.

Брагин, Ю. В Сморгони открыт мемориал героям Первой мировой войны [Электронный ресурс] / Ю. Брагин // Белорусский союз суворовцев и кадет: [сайт]. – Режим доступа: http://belkadet.by/?p=10293. – Дата доступа: 02.06.2015. – Загл. с экрана.

Бык, Ю. Солдат из бронзы отливали пять лет. Уникальный памятник установили к 100-летию начала Первой мировой войны [Электронный ресурс] / Юлия Бык; фото С.Людкевича // Вечерний Гродно: [сайт]. – Режим доступа: http://www.vgr.by/home/society/15487-soldat-iz-bronzy-otlivali-pyat-let-unikalnyj-memiorial-otkryli-v-grodnenskoj-oblasti-k-100-letiyu-nachala-pervoj-mirovoj-vojny. – Дата доступа: 27.05.2015. – Загл. с экрана.

Валынец, Н. Праект фантана-скульптуры "Мядзведжая акадэмія" ў Смаргоні застаецца ў стадыі абмеркавання восьмы год [Электронны рэсурс] / Наталія Валынец; фота // Гродзенская праўда: [сайт]. – Рэжым доступу: http://grodnonews.by/ru/0/6726/news. – Дата доступу: 02.06.2015. – Назва з экрана.

Владимир Васильевич Теребун – скульптор из Сморгони [Электронный ресурс] / модератор темы Jazzwoman // Сморгонь.org: городской портал. – Режим доступа: http://smorgon.org/culture/3701. – Дата доступа: 06.06.2015. – Загл. с экрана.

Волынец, Н. Памятник воинам-интернационалистам установят в Сморгони в этом году [Электронный ресурс] / Наталия Волынец; фото // Гродзенская праўда: [сайт]. – Режим доступа: http://grodnonews.by/ru/0/16845/news. – Дата доступа: 10.06.2015. – Загл. с экрана.

Гагин, А. Памятник воинам-интернационалистам "Эхо войны" открыли в Сморгони 8 октября [Электронный ресурс] / А. Гагин // Край.by: информационно-новостной портал. – Режим доступа: http://kraj.by/belarus/news/sobitiya/-pamyatnik-voinam-internatsionalistam-eho-voyni-otkrili-v-smorgoni-8-oktyabrya-2013-10-11. – Дата доступа: 24.05.2015. – Загл. с экрана.

Гостилович, Т. В Гродно открылась выставка работ известного белорусского скульптора Владимира Теребуна [Электронный ресурс] / Татьяна Гостилович // Новости Беларуси. Белорусское телеграфное агентство. – Режим доступа: http://www.belta.by/ru/all_news/culture?id=122039. – Дата доступа: 23.05.2015. – Загл. с экрана.

Дальва: [сайт]. – Режим доступа: http://dalva.narod.ru/tragedy.html. – Дата доступа: 03.06.2015. – Загл. с экрана.

Драгун, А.М. О Сморгоньском мемориале [Электронный ресурс] / А.М. Драгун // Проза.ру: [сайт]. – Режим доступа: http://www.proza.ru/2013/02/13/2178. – Дата доступа: 23.04.2015. – Загл. с экрана.

Крэпак, Б. З кім мядзведзь барукаўся? [Электронны рэсурс]: [пра помнік "Мядзвежая акадэмія" ў г.Смаргонь] / Барыс Крэпак; фота // Культура: [сайт]. – Рэжым доступу: http://www.kimpress.by/index.phtml?page=2&id=9970. – Дата доступу: 23.04.2015. – Назва з экрана.

Затирка, Е. И камни могут говорить… [Электронный ресурс] / Елена Затирка; фото автора // Белорусская военная газета: [сайт]. – Режим доступа: http://vsr.mil.by/2014/07/19/i-kamni-mogut-govorit…/. – Дата доступа: 23.04.2015. – Загл. с экрана.

К 40-летию мемориального комплекса «Дальва» [Электронный ресурс] // Новости Беларуси. Белорусское телеграфное агентство. – Режим доступа: http://www.belta.by/ru/articles/dossier/K-40-letiju-memorialnogo-kompleksa-Dalva_i_699.html. – Дата доступа: 24.05.2015. – Загл. с экрана.

Лазоўскі, А. На хвалях часу: [Электронны рэсурс] / Аляксандр Лазоўскі, фота Аляксей Платко // Маладзечанская газета: [сайт]. – Рэжым доступу: http://www.mgazeta.by/Kultura/Na-khvaliakh-chasu. – Дата доступу: 23.04.2015. – Назва з экрана.

Лазута, І. За небакрай схаваліся іх цені, а вобразы ў памяці жывуць… [Электронны рэсурс] / Іван Лазута; фота Міхаіла Разумніка // Светлы шлях: [сайт]. –Рэжым доступу: http://www.shliah.by/2014/08/za-nebakraj-sxavalisya-ix-ceni-a-vobrazy-ў-pamyaci-zhyvuc/. – Дата доступу: 23.04.2015. – Назва з экрана.

Лазута, І. Крылаты геній у парку Перамогі [Электронны рэсурс] / Іван Лазута; фота Міхаіла Разумніка // Светлы шлях: [сайт]. – Рэжым доступу: http://www.shliah.by/2014/05/krylaty-genij-u-parku-peramogi. – Дата доступу: 09.06.2015. – Назва з экрана.

Лоськов, В. В Союзном государстве торжественно отметили столетний юбилей Первой мировой войны [Электронный ресурс] / Виталий Лоськов, фото www.kremlin.ru и Георгий Погорелов // Союзное государство: официальный сайт Постоянного Комитета Союзного государства. – Режим доступа: http://www.postkomsg.com/100_years/200290/. – Дата доступа: 27.05.2015. – Загл. с экрана.

Лысава, Т. Дальва - сястра Хатыні [Электронны рэсурс] / Таісія Лысава; фота // Рэспубліка: [сайт]. – Рэжым доступу: http://www.respublika. info/5770/memory/article62504. – Дата доступу: 10.06.2015. – Назва з экрана.

Масенина, Е. "Лучший памятник солдату" открыт в Белоруссии к юбилею Первой мировой [Электронный ресурс] / Екатерина Масенина; фото Максима Блинова // РИА Новости. – Режим доступа: http://ria.ru/society/20140804/1018773257.html. – Дата доступа: 23.04.2015. – Загл. с экрана.

«Мемориал в Сморгони станет символом великой воинской доблести» [Электронный ресурс] // Союзное государство: информационно-аналитический портал. – Режим доступа: http://www.soyuz.by/news/soyuz/7532.html. – Дата доступа: 24.05.2015. – Загл. с экрана.

Мемориал памяти героев и жертв 1 мировой войны [Электронный ресурс] // Сморгонский районный исполнительный комитет: официальный сайт. – Режим доступа: http://smorgon.grodno-region.by/ru/region/memorial. – Дата доступа: 27.05.2015. - Загл. с экрана.

Мемориал памяти героев и жертв Первой мировой войны будет открыт в Сморгони [Электронный ресурс] // interfax.by: информационное агентство. – Режим доступа: http://www.interfax.by/news/belarus/1162065. – Дата доступа: 11.11.2014. – Загл. с экрана.

Мемориал памяти героев и жертв Первой мировой в Сморгони будет полностью готов к 2018 году [Электронный ресурс] // Новости Беларуси. Белорусское телеграфное агентство. – Режим доступа: http://www.belta.by/ru/all_news/regions/Memorial-pamjati-geroev-i-zhertv-Pervoj -mirovoj-v-Smorgoni-budet-polnostju-gotov-k-2018-godu_i_676581.html. – Дата доступа: 03.06.2015. – Загл. с экрана.

Мятліцкая, І. Верны класічнаму рэалізму [Электронны рэсурс]: [агляд творчых дасягненняў скульптара У. Церабуна] / Ірына Мятліцкая; фота // Рэжым доступу: http://www.kimpress.by/index.phtml?page= 2&DomainName=mast&id=19&mode=print. – Дата доступу: 06.06.2015. – Назва з экрана.

Невзорова, О. Оригиналы работ скульпторов Александра Живаева и Владимира Теребуна можно будет увидеть в Сморгони [Электронный ресурс] / Ольга Невзорова; фото // Край.by: информационно-новостной портал. – Режим доступа:http://kraj.by/belarus/news/kultura/-originali-rabot-skulptorov-aleksandra-givaeva-i-vladimira-terebuna-mogno-budet-uvidet-v-smorgoni-2015-01-22. – Дата доступа: 23.04.2015. – Загл. с экрана.

"Няспраўджаныя мроі ў творчасці маёй" – персональная выставка скульптора Владимира Теребуна [Электронный ресурс] // Скульптурная мастерская "Арт-Кастингс": [сайт].– Режим доступа: http://art-castings.com/news/terebun-exhibition. – Дата доступа: 06.06.2015. – Загл. с экрана.

Памятник бойцам Первой мировой войны установят в Сморгони [Электронный ресурс] // TUT.BY: [сайт]. – Режим доступа: http://news.tut.by/society/399503.html. – Дата доступа: 03.05.2015. – Загл. с экрана.

Памятник воинам-афганцам в Логойске [Электронный ресурс] // Афган 1979-1989. Фотографии афганской войны. – Режим доступа: http://www.afghan-war.org/monuments/pamyatnik-voinam-afgantsam-v-logojske.htm. – Дата доступа: 06.06.2015. – Загл. с экрана.

Памятник знаменитой «медвежьей академии» откроют в Сморгони [Электронный ресурс] // Зелёный Гродно: [сайт]. – Режим доступа: http://greengrodno.info/2013/11/21/9854. – Дата доступа: 06.06.2015. – Загл. с экрана.

Писаренко, Д. «Крылатый гений солдаткой славы» [Электронный ресурс] / Денис Писаренко; фото Рамиля Насибулина // Белорусская военная газета: [сайт] / Министерство обороны Республики Беларусь. – Режим доступа: http://vsr.mil.by/2014/08/05/krylatyj-genij-soldatskoj-slavy/. – Дата доступа: 27.05.2015. – Загл. с экрана.

Подоляк, Т. Дерево жизни скульптора Владимира Теребуна [Электронный ресурс] / Т. Подоляк // Новости и история Беларуси: [сайт]. – Режим доступа: http://belhist.ru/2012/05/derevo-zhizni-skulptora-vladimira-terebun/. – Дата доступа: 24.05.2015. – Загл. с экрана.

Пыж, А. Подвиг бойцов, защищавших Сморгонь во время Первой мировой, увековечат в мемориальном комплексе [Видеозапись] / Анна Пыж, телеоператор Дмитрий Лац // ОНТ: [сайт]. – Режим доступа: http://ont.by/news/our_news/0117252/. – Дата доступа: 27.05.2015. – Загл. с экрана.

Роўда, Н. Смаргонь. Вядомы скульптар Уладзімір Церабун дае 7 парадаў, як стаць шчаслівым [Электронны рэсурс] / Настасся Роўда; фота // Рэгіянальная газета: [сайт]. – Рэжым доступу: http://www.rh.by/by/276/10/8734. – Дата доступу: 09.06.2015. – Назва з экрана.

Роўда, Н. Мядзведжая акадэмія Уладзіміра Церабуна. “Я чакаў гэтай работы дзесяць гадоў” [Электронны рэсурс] / Настасся Роўда; фота забяспечана Уладзімірам Церабуном // Рэгіянальная газета: [сайт]. – Рэжым доступу: https://rh.by/by/268/50/8417. – Дата доступу: 10.06.2015. – Назва з экрана.

Роўда, Н. "Мядзведжая акадэмія" ўжо красуецца ў смаргонскім парку [Электронны рэсурс] / Настасся Роўда; фота забяспечана Уладзімірам Церабуном // Рэгіянальная газета: [сайт]. – Рэжым доступу: http://www.rh.by/by/269/20/8483. – Дата доступу: 09.06.2015. – Назва з экрана.

Роўда, Н. У Смаргоні будзе стаяць мемарыяльны комплекс еўрапейскага ўзроўню [Электронны рэсурс] / Настасся Роўда; фота забяспечана Уладзімірам Церабуном // Рэгіянальная газета: [сайт]. – Рэжым доступу: http://www.rh.by/by/268/20/8419. – Дата доступу: 09.06.2015. – Назва з экрана.

Роўда, Н. У Смаргоні ўсталявалі асноўныя скульптуры мемарыяльнага комплексу [Электронны рэсурс] / Настасся Роўда // Рэгіянальная газета: [сайт]. – Рэжым доступу: http://www.rh.by/by/281/50/8936/. – Дата доступу: 23.04.2015. – Назва з экрана.

Роўда, Н. У Смаргоні ўсталявалі помнік воінам-інтэрнацыяналістам [Электронны рэсурс] / Настасся Роўда; фота забяспечана Аляксандрам Церабуном // Рэгіянальная газета: [сайт]. – Рэжым доступу: https://rh.by/by/242/10/7389. – Дата доступу: 09.06.2015. – Назва з экрана.

Роўда, Н. Уладзімір Церабун: “Я вельмі люблю родную Смаргонь і ганаруся ёю” [Электронны рэсурс] / Настасся Роўда; фота забяспечана Уладзімірам Церабуном // Рэгіянальная газета: [сайт]. – Рэжым доступу: https://rh.by/by/267/10/8384. – Дата доступу: 09.06.2015. – Назва з экрана.

Рудницкая, О. В Сморгонском музее открывается новая выставка [Электронный ресурс]: [о выставке художников – членов Союза художников Республики Беларусь, связанных со Сморгонью, Владимира Теребуна, Александра Иванова и Александра Белявского] / Ольга Рудницкая, Екатерина Пильник; фото // Край.by: инф.-новостной портал. – Режим доступа: http://kraj.by/belarus/news/kultura/-v-smorgonskom-muzee-otkrivaetsya-novaya-vistavka-2011-04-20. – Дата доступа: 06.06.2015. – Загл. с экрана.

Стасюкевич, Е. В Сморгони установят памятник знаменитой медвежьей академии [Электронный ресурс] / Елена Стасюкевич; фото // TUT.BY: [сайт]. – Режим доступа: http://news.tut.by/kaleidoscope/374933.html. – Дата доступа: 27.05.2015. – Загл. с экрана.

Художник Владимир Васильевич Теребун [Электронный ресурс] // Гродненский район: [сайт]. – Режим доступа: http://uctopuk.info/regions/grodneneskij/history/?id=553. – Дата доступа: 10.06.2015. – Загл. с экрана.

Цішко, С. У памяць пра Першую сусветную вайну [Электронны рэсурс] / Святлана Цішко; фота // Рэгіянальная газета: [сайт]. – Рэжым доступу: http://www.rh.by/by/54/50/1054. – Дата доступу: 10.06.2015. – Назва з экрана.

Черкашин, Н. Сморгонский марш [Электронный ресурс] / Николай Черкашин; фото автора // Столетие: интернет-газета / Фонд исторической перспективы. – Режим доступа: http://www.stoletie.ru/voyna_1914/_smorgonskij_marsh_606. htm. – Дата доступа: 27.05.2015. – Загл. с экрана.

Чыгрын, С. У Слоніме адкрылі помнік воінам-афганцам [Электронны рэсурс] / Сяргей Чыгрын; фота аўтара // СлонімБлог. – Рэжым доступу: http://slonimblog.net/?p=5861. – Дата доступу: 24.05.2015. – Назва з экрана.

Яковлев, В. Парк скульптуры и отдыха [Электронный ресурс]: [о скульптурных композициях В. Теребуна в г. Сморгонь] / Владимир Яковлев; фото // Российская газета: [сайт]. – Режим доступа: http://www.rg.ru/2014/03/20/smorgon.html. – Дата доступа: 10.06.2015. – Загл. с экрана.

Змест

БІЯГРАФІЧНЫ НАРЫС 1

Пералік нязздзейсненых праектаў 14

Пералік персанальных выстаў 15

БІБЛІЯГРАФІЧНЫ СПІС 16

Асобныя выданні і электронныя рэсурсы пра У. В. Церабуна 17

Публікацыі пра У. В. Церабуна 17

У кнігах 17

У перыядычных выданнях 17

Электронныя рэсурсы 20

Жыццё і творчасць Майстра:

заслужаны дзеяч мастацтваў Рэспублікі Беларусь, скульптар Уладзімір Церабун

Інфармацыйнае выданне

На беларускай мове

Укладальнікі: Свірыда Н. Р., Шыбут Т. А.

Рэдактар: Свірыда Н.Р.

Дызайн вокладкі: Аляшкевіч П. М.

Камп’ютэрная вёрстка: Свирыда Н.Р., Шыбут Т. А.

Тыраж: 5 экз.